

ירידת ערך נכסים

מרצה: שלומי שוב

IAS 36 - Impairment Of Assets

חלק א'

תקן חשבונאי רלוונטי	האם בתחולת התקן?	קבוצת הנכסים
		רכוש שוטף
IFRS 5	לא	נכסים מיועדים למכירה
	לא	מזומנים ושווי מזומנים
IFRS 9	לא	לקוחות וחייבים אחרים
IAS 12	לא	מסים שוטפים לקבל
IFRS 9	לא	השקעות בני"ע והשקעות אחרות
IAS 2	לא	מלאי
		רכוש לא שוטף
IFRS 9	לא	חייבים ויתרות חובה לזמן ארוך
IFRS 9	לא	השקעות אחרות
IAS 12	לא	נכסי מסים נדחים
	כן	השקעות במניות חברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
IFRS 15	לא	חוזי הקמה
IAS 40	כן	נדל"ן להשקעה (אלא אם נמדד לפי מודל השווי ההוגן)
	כן	נכסים בלתי מוחשיים
	כן	רכוש קבוע (כולל ר"ק הנמדד לפי מודל הערכה מחדש)

3 מישורים לצורך הטיפול החשבונאי

נכס בודד

נכסים השייכים ליחידה מניבה מזומנים
לרבות מוניטין ונכסים משותפים

חשבון השקעה בחברה כלולה

שלבי הטיפול החשבונאי בנכס בודד

שלב א' - זיהוי נכס שיש לבחון בגינו ירידת ערך

בהתאם לתקן, הישות המדווחת נדרשת לבחון בסוף כל תקופת דיווח האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך של הנכס.

יש להבהיר כי ישות מדווחת אינה נדרשת לבצע בחינה מקיפה של ירידת ערך בכל תאריך מאזן, אלא באחריותה לבחון באופן שגרתי את קיומם של הסימנים לירידת ערך, כאשר ההנחה היא, כי אין זה סביר שתחול ירידת ערך מהותית בנכס המופחת בצורה הולמת, אלא אם אירועים או שינויים בנסיבות גורמים להקטנה פתאומית של סכום בר-ההשבה.

אופן הזיהוי – בחינת סימני אזהרה

כדי לבחון אם מתקיים סימן כלשהו לירידת ערך, התקן דורש לבחון כדרישת מינימום, רשימת סימנים ספציפיים.
מקורות המידע מהם ניתן לשאוב את הסימנים נחלקים למקורות מידע חיצוניים לישות המדווחת ומקורות מידע פנימיים.

במידה ומתקיים סימן כלשהו, הן ממקורות מידע חיצוניים והן ממקורות מידע פנימיים, בכפוף למהותיות, יש לאמוד את הסכום בר השבה של הנכס ואת הצורך בהכרה בירידת ערך.

דוגמאות לסימנים ממקורות מידע חיצוניים

← **ירידה משמעותית בערך השוק של הנכס** - במהלך התקופה, חלה ירידה משמעותית בערך השוק של הנכס מעבר לצפוי כתוצאה מחלוף הזמן או משימוש רגיל.

← **שינויים בעלי השפעה שלילית בסביבה העסקית** - שינויים משמעותיים בסביבה הטכנולוגית, השיווקית, הכלכלית, הרגולטורית או המשפטית שהם בעלי השפעה שלילית על הישות המדווחת.

← **עליה בשיעורי הריבית בשוק** - במהלך התקופה חלה עליה בשיעורי הריבית בשוק שיכולה להיות לה השפעה מהותית על ערך הנכס.

← **שווי השוק של ההון של הישות** - הערך בספרים של הנכסים נטו של הישות המדווחת גבוה משווי השוק של מניות הישות – כלומר, מכפיל הון נמוך מ-1.

דוגמאות לסימנים ממקורות מידע פנימיים

← מצבו הפיזי של הנכס - קיומן של ראיות להתיישנות או לנזק פיזי בנכס.

← הפחתה בשימוש שנעשה בנכס או הפסקת השימוש בו – לדוגמה, תוכניות להפסקת פעילות או לשינוי מבני בפעילות שאליה שייך הנכס.

← שינויים לרעה בביצועי הנכס - ראיות ממערכת הדיווח הפנימי, המצביעות על כך שהביצועים הכלכליים של הנכס הינם, או יהיו, גרועים מאלו שנצפו או תוקצבו. לדוגמה, הפסדים תפעוליים, אי עמידה בתחזיות תזרים.

בדיקת ירידת ערך גם כאשר לא מתקיימים סימנים לירידת ערך

התקן קובע כי ישות מדווחת נדרשת לבצע בנוסף גם בדיקות שנתיות לירידת ערך ללא קשר לזיהוי סימנים לירידת ערך, לגבי הנכסים הבאים:

נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר

א

נכס בלתי מוחשי שאינו זמין עדיין לשימוש (לדוגמה, פרויקט מו"פ)

ב

מוניטין שנרכש בצירוף עסקים

ג

שלב ב' - אמידת סכום בר השבה

סכום בר השבה מוגדר בתקן כגבולה מבין השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה של הנכס לבין שווי השימוש בו.

שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה הינו הסכום שניתן היה לקבל ממכירת נכס בעסקה שאינה מושפעת מיחסים מיוחדים בין הצדדים בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון, הפועלים בצורה מושכלת ובניכוי עלויות מכירה.

עלויות מכירה הן עלויות תוספתיות, המיוחסות במישרין למימוש הנכס, למעט עלויות מימון והוצאות מיסים על הכנסה.

שווי שימוש הינו הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, הצפויים לנבוע משימוש מתמשך בנכס וממימושו בתום חייו השימושיים.

אופן אמידת שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה - היררכיה

בהתאם לתקן, אמידת שווי שימוש כוללת את שני השלבים הבאים:

**שלב
שני**

**קביעת שיעור ניכיון מתאים
לצורך היוון תזרימי מזומנים
אלו לערך נוכחי**

**שלב
ראשון**

**אמידת תזרימי המזומנים
העתידיים (הן חיוביים והן
שליליים) שינבעו כתוצאה
מהשימוש בנכס וממימושו
הסופי.**

שלב 1 - אמידת תזרימי מזומנים עתידיים: עקרונות יסוד (המשך)

עקרון 1 – תזרים תפעולי

תזרים המזומנים שיילקח בחשבון הוא תזרים המזומנים התפעולי של הנכס, (לפני הוצאות מימון ומס).

בהתאם לכך, צריכים האומדנים של תזרימי המזומנים העתידיים לכלול:

תחזיות תזרימי מזומנים חיוביים מהשימוש המתמשך בנכס:

תזרימים אלו כוללים את ההכנסות שתנבענה לישות המדווחת כתוצאה מהשימוש בנכס (לדוגמה, תקבולים בגין מכירת המוצר המיוצר על ידי הנכס, תקבולים ממתן שירותים או תקבולים מהשכרת הנכס).

תחזיות תזרימי מזומנים שליליים מהשימוש המתמשך בנכס:

תזרימים אלו כוללים עלויות עקיפות עתידיות הניתנות לייחוס או להקצאה סבירה לנכס וכן תזרימים הדרושים להכנת הנכס לשימוש (אלא אם כן הועמסו על הנכס).

שלב 1 - אמידת תזרימי מזומנים עתידיים: עקרונות יסוד (המשך)

עקרון 2 – שימוש בהנחות

- תזרים המזומנים צריך להתבסס על הנחות סבירות ומבוססות אשר מקיימות את כל המאפיינים הבאים:
- מייצגות את האומדן הטוב ביותר של ההנהלה לגבי התנאים הכלכליים שישררו במהלך יתרת אורך החיים השימושיים של הנכס.
 - משקפות את מצבו הנוכחי של הנכס.
 - ניתן בקביעתן משקל רב יותר לראיות חיצוניות.

עקרון 3 – התבססות על תקציבים ותחזיות הנהלה

התקן קובע כי לצורך אמידת תזרימי המזומנים העתידיים יש להתבסס על תקציבים או תחזיות כספיים, העדכניים ביותר שאושרו על ידי ההנהלה, אשר יכסו **תקופה מקסימאלית של 5 שנים**, אלא אם ניתן להצדיק תקופה ארוכה יותר.

מעבר לתקופה כאמור, תזרימי מזומנים ייאמדו על ידי חילוץ של אותן תחזיות תוך שימוש בשיעור צמיחה קבוע או יורד לשנים שלאחר מכן, למעט אם ניתן להצדיק שיעור צמיחה עולה.

שלב 1 - אמידת תזרימי מזומנים עתידיים: עקרונות יסוד (המשך)

עקרון 4 – התבססות על מצבו הנוכחי של הנכס

שווי השימוש של נכס צריך לשקף את מצבו הנוכחי של הנכס. בהתאם לכך, בקביעת שווי שימוש של נכס יש להתייחס לתזרימי המזומנים העתידיים הקשורים לנכס בהתאם למצבו הנוכחי.

כפועל יוצא, תזרימי המזומנים העתידיים לא יכללו אומדנים של תזרימי מזומנים, הצפויים לנבוע, או להידרש, כתוצאה מהתייעלות מתוכננת, שינוי מבני עתידי, או השקעה הונית עתידית.

נשאלת השאלה, מהו המועד המדויק שבו ניתן להתחשב בתחזית תזרים מזומנים עדכנית?

בהתאם לתקן אין להתחשב בהשקעה הונית בנכס טרם ביצועה. כמו כן התקן מבהיר שאין להביא בחשבון שינויים מבניים עתידיים **כל עוד הם לא בוצעו בפועל** או לפחות הוכרה בגינם התחייבות לשינוי מבני.

שלב 1 - אמידת תזרימי מזומנים עתידיים: עקרונות יסוד (המשך)

עקרון 5 – מטבע האמידה

תזרימי מזומנים עתידיים במטבע חוץ ייאמדו במטבע בו הם מופקים ולאחר מכן יהוונו לערך נוכחי תוך שימוש בשיעור ניכיון מתאים לאותו מטבע. את התוצאה המתקבלת יש לתרגם לפי שער חליפין מיידית לתאריך המאזן.

עקרון 6 – תזרימי מזומנים שינבעו ממימוש הנכס

אומדן תזרימי מזומנים נטו, שיתקבלו (או שישולמו) עם מימוש הנכס בתום חייו השימושיים.

הסכום שהישות מצפה לקבל ממימוש הנכס בעסקה שאינה מושפעת מיחסים מיוחדים בין הצדדים בין קונה מרצון למוכר מרצון, על פי מחירים קיימים בשוק במועד עריכת האומדן לנכסים דומים, בניכוי עלויות מימוש.

שלב 2 - קביעת שיעור הניכיון

בשלב זה יש לקבוע את שיעור הניכיון המתאים לצורך היוון תזרימי המזומנים שחושבו בשלב 1.

שיעור הניכיון המתאים לצורך ההיוון צריך לשקף את הערכות השוק השוטפות של ערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים של הנכס.

בהתאם לתפיסה זו שיעור הניכיון הוא שיעור התשואה שמשקיעים היו דורשים לקבל אילו היה עליהם לבחור השקעה המניבה תזרימי מזומנים בסכומים, בעיתוי וברמת סיכון הזהים לאלה שהישות מצפה להפיק מהנכס.

להלן נתונים על תחזית תזרימי המזומנים נטו של ההנהלה לגבי נכס ייצור שיתרת אורך חייו השימושיים ליום 31 בדצמבר 2006 הינה 9 שנים:

שנה	תזרים מזומנים תפעולי, נטו (באלפי ש"ח)
2007	690
2008	760
2009	820
2010	870
2011	915

נתונים נוספים:

- שיעור הצמיחה של תזרים המזומנים בשנים 2012-2015 הינו כדלקמן:

שנה	שיעור צמיחה
2012	4%
2013	2%
2014	-3%
2015	-4%

- ערך השייר של הנכס הינו 552 אלפי ש"ח.
- שיעור הניכיון המתאים לפני מס 15% ואחרי מס 12%.
- הנח כי התזרימים מתקבלים בסוף כל שנה.

אמידת שווי שימוש - המשך

שנה	תזמ"ז עתידי, נטו		תזמ"ז מהוון 15%
2007	690		690 / 1.15 = 600
2008	760		760 / 1.15 ² = 575
2009	820		820 / 1.15 ³ = 539
2010	870		870 / 1.15 ⁴ = 497
2011	915		915 / 1.15 ⁵ = 455
2012	952	915*1.04 =	952 / 1.15 ⁶ = 411
2013	971	952*1.02=	971 / 1.15 ⁷ = 365
2014	942	971*0.97=	942 / 1.15 ⁸ = 308
2015	904	942*0.96=	904 / 1.15 ⁹ = 257
	552	ערך שייר →	552 / 1.15 ⁹ = <u>157</u>
			<< שווי שימוש 4,164

שלב ג' - הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך

כדי לבחון את הצורך בהכרה בהפסד מירידת ערך, יש להשוות בין ערך הנכס בספרים לבין סכום בר-ההשבה שנקבע עבור אותו נכס. התקן דורש להפחית את ערך הנכס בספרים לסכום בר-ההשבה שלו רק כאשר סכום בר-ההשבה שלו נמוך מערכו בספרים. בקביעה זו מאמץ התקן את **הקריטריון הכלכלי** לרישום הפסד מירידת ערך לפיו אם הערך הכלכלי של הנכס נמוך מערכו בספרים, יש להכיר בהפסד מירידת ערך.

הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך דוגמה א'

להלן הרכב ערכו בספרים של נכס ליום 31 בדצמבר 2008:

200	עלות מקורית
<u>(70)</u>	פחת נצבר
130	עלות מופחתת

נתונים נוספים:

- בעקבות סימנים לירידת ערך נבחן ונמצא כי הסכום בר ההשבה של הנכס ליום 31 בדצמבר 2008 הינו 100.
- יתרת אורך החיים השימושים הינה 5 שנים (ללא ערך שייר). הפחת מחושב לפי שיטת הקו הישר.

נדרש:

הצגת הנכס במאזן ופקודות יומן לשנים 2008 ו-2009.

הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך המשך דוגמה א'

31 בדצמבר 2008:

130	עלות מופחתת
<u>(30)</u>	הפרשה לירידת ערך
100	סכום בר השבה

פקודת יומן:

30	חובה הפסד מירידת ערך
30	זכות הפרשה לירידת ערך

הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך המשך דוגמה א'

31 בדצמבר 2009:

פקודות יומן:

$$130/5=$$

26

חובה הוצאות פחת
זכות פחת נצבר

26

$$30/5=$$

6

חובה הפרשה לירידת ערך
זכות הוצאות פחת

6

נכס במאזן:

$$130 - 26 =$$

104

עלות מופחתת

$$30 - 6 =$$

(24)

הפרשה לירידת ערך

80

הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך – מסים נדחים

כתוצאה מהכרה בהפסד מירידת ערך נוצרים, בדרך כלל, הפרשים זמניים הניתנים לניכוי לצורכי מס, בין הערך בספרים המעודכן של הנכס, לבין בסיס המס שלו וזאת מאחר ובעת ההכרה בהפסד מירידת ערך, הפסד זה אינו מותר בניכוי לצורכי מס בעיתוי הזהה לרישומו בספרים (לפי גישת רשויות המס, הפסד זה יוכר רק בעת מימושו של הנכס).

על כן יש ליצור בגין ההפרש הזמני נכס מס נדחה בכפוף למבחן סבירות המימוש כמקובל.

הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך – מסים נדחים דוגמה ב'

בנתוני דוגמה א' נניח כעת את ההנחות הבאות:

- שיעור המס הינו 30%.
- החברה הינה רווחית.

נדרש:

פקודות יומן לשנים 2008 ו-2009.

הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך – מסים נדחים המשך דוגמה ב'

31 בדצמבר 2008:

100	ערך בספרים
<u>130</u>	בסיס המס
(30)	הפרש זמני ניתן לניכוי
<u>30%</u>	
9	נכס מס נדחה

פקודת יומן נוספת:

9	חובה נכס מס נדחה
	זכות הוצאות מס

9

ביאור מס תיאורטי "נקי".

הכרה ומדידה של הפסד מירידת ערך המשך דוגמה ב'

31 בדצמבר 2009:

ערך בספרים

בסיס המס

הפרש זמני ניתן לניכוי

נכס מס נדחה

$$130 * 4/5 = \begin{array}{r} 80 \\ \underline{104} \\ (24) \\ \underline{30\%} \\ 7.2 \end{array}$$

פקודת יומן נוספת:

חובה הוצאות מס

זכות נכס מס נדחה

$$9 - 7.2 = 1.8$$

ביאור מס תיאורטי "נקי".

שלב ד' - ביטול הפסד מירידת ערך בתקופות עוקבות

בהתאם לתקן, הישות המדווחת נדרשת בכל תאריך מאזן לבחון האם מתקיימים סימנים המצביעים על כך שהפסד מירידת ערך של נכס (**למעט מוניטין**) שהוכר בתקופות קודמות אינו קיים עוד או הפך להיות קטן יותר. במידה וקיימים סימנים כאמור, נדרשת הישות לאמוד את הסכום בר השבה של הנכס.

בהתאם לתקן, נכס שערכו בספרים עלה, כתוצאה מביטול (קיטון) הפסד מירידת ערך, לא יירשם בסכום העולה על הערך בספרים שהיה נקבע, בניכוי פחת או הפחתה, אילולא הוכר הפסד מירידת ערך של הנכס בתקופות קודמות. המשמעות הינה **שניתן לבטל הפסד מירידת ערך רק עד גובה יתרת הפרשה לירידת ערך.**

ביטול (קיטון) הפסד מירידת ערך של נכס **יוכר באופן מיידי כרווח** בדוח רווח והפסד, אלא אם הנכס מוצג בסכום שהוערך מחדש בהתאם לתקן חשבונאות אחר.

ביטול הפסד מירידת ערך בתקופות עוקבות השלכות המס

בעת הכרה בביטול (קיטון) הפסד מירידת ערך, יש להתחשב גם בהשלכות המס הנובעות מביטול כאמור, וזאת כאשר בוצע בעבר ייחוס מסים בשל ההכרה בהפסד מירידת ערך.

במקרה כזה, יש להתאים את יתרת המסים הנדחים המתייחסת לסכום שהוכר כתוצאה מביטולו של הפסד מירידת ערך. התאמה זו תיזקף כנגד הוצאות מסים על ההכנסה במועד ביטול (קיטון) כאמור.

דוגמאות לסימנים המעידים על ביטול הפסד מירידת ערך

מקורות מידע חיצוניים:

← במהלך התקופה, חלה עלייה משמעותית בשווי השוק של הנכס.

← שינויים משמעותיים בעלי השפעה חיובית בסביבה העסקית.

← במהלך התקופה חלה ירידה בשיעורי הריבית בשוק.

מקורות מידע פנימיים:

← שינויים משמעותיים בעלי השפעה חיובית על הישות שחלו במהלך התקופה, או צפויים לחול בעתיד הקרוב, בהיקף או באופן שבו נעשה שימוש בנכס, או צפוי להיעשות שימוש בנכס (לדוגמה, ביצוע השקעה הונית לשיפור הנכס).

← קיימות ראיות ממערכת הדיווח הפנימי המצביעות על כך שהביצועים הכלכליים של הנכס הינם, או יהיו, טובים מהצפוי.

ביטול הפסד מירידת ערך - דוגמה

להלן נתונים ליום 31 בדצמבר 2008 על הרכב הערך בספרים של נכס שהוכר לגביו הפסד מירידת ערך בתקופות קודמות:

<u>אלפי ש"ח</u>		
800		עלות בספרים בניכוי פחת נצבר
<u>(280)</u>		יתרת הפרשה לירידת ערך
520		
280*30% =	84	יתרת נכס מס נדחה

בעקבות סימנים המצביעים על ביטול הפסד מירידת ערך שהוכר בעבר, נמצא כי סכום בר ההשבה של הנכס ליום 31 בדצמבר 2008 הינו:
הנחה א' - 1,100 אלפי ש"ח.
הנחה ב' - 600 אלפי ש"ח

ביטול הפסד מירידת ערך – הנחה א'

סכום בר ההשבה = 1,100 < 520

ההפרש בין סכום בר ההשבה לבין הערך בספרים **280** > 580 (=1,100-520)

ההפסד המקסימאלי שניתן לבטל הינו עד גובה יתרת ההפרשה המעודכנת לירידת ערך – 280 אלפי ש"ח.

פקודות היומן בגין הביטול:

	280	חובה הפרשה לירידת ערך
280		זכות רווח מביטול הפסד מירידת ערך
	84	חובה הוצאות מס
84		זכות נכס מס נדחה

אין השפעה על ביאור המס התיאורטי.

ביטול הפסד מירידת ערך – הנחה ב'

סכום בר ההשבה = $600 < 520$

ההפרש בין סכום בר ההשבה לבין הערך בספרים $280 < 80 (= 600 - 520)$

פקודות היומן בגין הביטול:

80 חובה הפרשה לירידת ערך

80 זכות רווח מביטול הפסד מירידת ערך

$80 * 30\% =$

24 חובה הוצאות מס

24 זכות נכס מס נדחה

מישור שני - יחידה מניבה מזומנים

יתכנו מקרים בהם לא ניתן לקבוע את שווי השימוש של נכס בודד. שווי השימוש אינו ניתן לקביעה לגבי נכס בודד כאשר נכס זה אינו מניב תזרימי מזומנים חיוביים משימוש מתמשך בו שהם בלתי תלויים בעיקרם בתזרימי מזומנים חיוביים מנכסים אחרים או מקבוצות נכסים אחרות. לדוגמה - מכונה בתוך קו יצור.

בהתאם לתפיסה של התקן במקרים אלו לא ניתן לבחון את ירידת הערך של הנכס הנ"ל בנפרד אלא יש לעשות זאת במישור של היחידה מניבת המזומנים אליה משתייך אותו נכס.

יחידה מניבה מזומנים – מהי?

יחידה מניבת מזומנים מוגדרת כקבוצת הנכסים הקטנה ביותר, המכילה את הנכס, המניבה תזרימי מזומנים חיוביים משימוש מתמשך, שהם **בלתי תלויים בעיקרם** בתזרימי המזומנים החיוביים שנובעים מנכסים אחרים.

התקן מבהיר כי הקביעה של יחידת מניבת מזומנים מצריכה הפעלת שיקול דעת, אך עם זאת, שיקול הדעת צריך להיות זהיר ולשקף את העובדות והנסיבות הקיימות.

הטיפול החשבונאי בירידת ערך של יחידה מניבת מזומנים

הטיפול החשבונאי דומה במהותו לטיפול החשבונאי בירידת ערך של נכס בודד בשינויים המחויבים מכך שמדובר בקבוצת נכסים.

בהתאם לתקן יש להכיר בהפסד מירידת ערך של יחידה מניבה מזומנים רק אם הסכום בר ההשבה שלה נמוך מערכה בספרים.

ההפסד מירידת ערך ייחוס לנכסים של היחידה בסדר הבא:

- ראשית, למוניטין אשר יוחס ליחידה מניבה-מזומנים.
- לאחר מכן, ליתר נכסי היחידה באופן פרופורציונאלי לערכם בספרים.

מגבלת הקצאה לנכס בודד

← חשוב לציין כי הפחתת הערך בספרים תטופל כהפסד מירידת ערך של נכסים בודדים. יחד עם זאת, קובע התקן "רצפה" שמתחתיה לא ניתן לפגוע בנכס הבודד שמהווה חלק מהיחידה. **בהתאם ל"רצפה" הערך בספרים של כל נכס בודד לא ירד מתחת לסכום הגבוה מבין:**

- שווי הוגן נטו (אם ניתן לקביעה); או
- אפס

← סכום ההפסד מירידת ערך, אשר לא הוקצה לנכס עקב מגבלה זו, יש לייחס באופן פרופורציונאלי לנכסים האחרים של היחידה.

הקצאת ירידת ערך לנכסי היחידה – דוגמה א'

להלן נתונים ליום 30 בדצמבר 2008 על הרכב הנכסים של יחידה מניבה מזומנים:

שווי הוגן, נטו (באלפי ש"ח)	ערך בספרים, נטו (באלפי ש"ח)	
950	1,200	נכס א'
לא ניתן לקביעה	800	נכס ב'
1,200	800	נכס ג'
---	<u>700</u>	מוניטין
	3,500	

בעקבות סימנים המצביעים על ירידת ערך חושב הסכום בר ההשבה של היחידה ליום 31 בדצמבר 2008 ונמצא כי הוא עומד על 2,300 אלפי ש"ח.

נדרש:

לחשב את הערך שבו יוצגו כל אחד מנכסי היחידה במאזן ליום 31 בדצמבר 2008.

הקצאת ירידת ערך לנכסי היחידה שלב א' - ייחוס למוניטין

2,300	סכום בר ההשבה
<u>(3,500)</u>	ערך בספרים של היחידה
(1,200)	הפסד מירידת ערך
<u>700</u>	ייחוס למוניטין
(500)	יתרת הפסד להקצאה

הקצאת ירידת ערך לנכסי היחידה שלב ב' - ייחוס לנכסים מזוהים

$$\frac{1,200}{2,800} * 500 = 214$$

ייחוס לנכס א'

$$950 < \checkmark 1,200 - 214 = 986$$

בדיקת רצפה

$$\frac{800}{2,800} * 500 = 143$$

ייחוס לנכס ב'

$$0 < \checkmark 800 - 143$$

בדיקת רצפה

הקצאת ירידת ערך לנכסי היחידה שלב ב' - ייחוס לנכסים מזוהים (המשך)

אין כי שווי הוגן, נטו גבוה מהערך בספרים.

ייחוס לנכס ג'

נותרה עוד יתרה של 143 לייחוס, ולכן יש לייחס לנכס א' ולנכס ב' לפי פרופורציית הערך בספרים.

$$\frac{1,200}{1,200 + 800} * 143 = 86$$

ייחוס נוסף ל-א'

$$950 > 986 - 86 = 900$$

X

בדיקת רצפה

ולכן המקסימום שניתן עוד לייחס לנכס א' זה 36.

כל היתרה תיוחס לנכס ב' מאחר וזה לא חורג מהרצפה שלו. ולכן נייחס לו 107.

דוגמה א' – סיכום הקצאת ההפסד

$214 + 36 =$	250	הפסד שמיוחס לנכס א'
$143 + 107 =$	250	הפסד שמיוחס לנכס ב'
	---	הפסד שמיוחס לנכס ג'
	700	הפסד שמיוחס למוניטין

פקודת היומן:

	1,200	חובה הפסד מירידת ערך
700		זכות מוניטין
250		זכות הפרשה לירידת ערך נכס א'
250		זכות הפרשה לירידת ערך נכס ב'

דוגמה א' – יתרות במאזן לאחר הקצאת ההפסד

	---	מוניטין
$1,200 - 250 =$	950	נכס א'
$800 - 250 =$	550	נכס ב'
	800	נכס ג'

הקצאת ירידת ערך לנכסי היחידה – דוגמה ב'

בנתוני דוגמה א', נניח כעת שהשווי ההוגן נטו של נכס ב' היה ניתן לקביעה והיה מסתכם ב- 650 אלפי ש"ח.

מגבלת הייחוס לנכס ב' תהיה- $800 - 650 = 150$

פקודת היומן:

		1,100	חובה הפסד מירידת ערך
	700		זכות מוניטין
	250		זכות הפרשה לירידת ערך נכס א'
$800 - 650 =$	150		זכות הפרשה לירידת ערך נכס ב'

במקרה הנ"ל נוצר מצב תיאורטי בו לא הוכר הפסד בסך 100 אלפי ש"ח

הכללת התחייבויות ביחידה מניבה מזומנים

נשאלת השאלה, האם יחידה מניבה מזומנים יכולה לכלול בתוכה גם התחייבויות?

התשובה של התקן היא "לא", למעט במצבים שבהם לא ניתן לקבוע את הסכום בר ההשבה של היחידה מבלי להתייחס לאותה התחייבות.

ביטול הפסד מירידת ערך של יחידה מניבה מזומנים

בהתאם לתקן, יש חובה לבחון בכל תאריך מאזן עוקב לתאריך שבו הוכר הפסד מירידת ערך בגין היחידה, האם קיימים סימנים לעליית ערך של נכס שהוא חלק מהיחידה או של היחידה בכללותה.

הכללים והעקרונות בנושא ביטול (קיטון) הפסד מירידת ערך בתקופות עוקבות החלים לגבי נכס בודד, תקפים גם לגבי יחידה מניבה-מזומנים. עם זאת, קובע התקן הוראות נוספות בנושא כדלקמן:

- א- סכום ההפסד שבוטל או הוקטן יוקצה להגדלת הערך בספרים של נכסי היחידה, פרט למוניטין, באופן יחסי לערך בספרים של כל נכס ביחידה.
- ב- הגידול הנ"ל בערכם בספרים של נכסי היחידה יטופל כביטול של הפסדים מירידת ערך של נכסים בודדים, וכפועל יוצא יוכר באופן מיידי כרווח בדוח רווח והפסד.

ביטול הפסד מירידת ערך של יחידה מניבה מזומנים המשך

גם כאן קובע התקן מגבלה לפיה לא ניתן להעלות ערך של נכס ביחידה מעבר לסכום הנמוך מבין:

1. שווי הוגן נטו, של הנכס (אם ניתן לקביעה).
2. הערך בספרים של הנכס, אילולא היתה נרשמת מלכתחילה ירידת הערך.

ביטול הפסד של יחידה - דוגמה

להלן נתונים ליום 30 בדצמבר 2007 על הרכב נכסיה של יחידה מניבה-מזומנים שבגינה הוכר הפסד מירידת ערך בעבר (המוניטין המיוחס הופחת במלואו בעקבות ירידת הערך) (באלפי ש"ח):

שוי הוגן, נטו	ערך בספרים, נטו	יתרת הפרשה לירידת ערך	עלות מופחתת	הנכס
1,080	1,080	(120)	1,200	נכס א'
אינו ניתן לקביעה	400	(80)	480	נכס ב'
1,150	<u>800</u>	<u>(200)</u>	<u>1,000</u>	נכס ג'
	2,280	(400)	2,680	

ביטול הפסד של יחידה - דוגמה

בעקבות סימנים המצביעים על אפשרות לביטול ההפסד מירידת ערך שהוכר בעבר, חושב הסכום בר ההשבה של היחידה ליום 31 בדצמבר 2007 ונמצא כי הוא:

- הנחה א' - 3,600 אלפי ש"ח.
- הנחה ב' – 2,500 אלפי ש"ח.
- הנחה ג' – 3,600 אלפי ש"ח, וכעת השווי ההוגן נטו של נכס ג' הינו 900.

נדרש:

פקודות יומן לשנת 2007 בגין ביטול ירידת ערך תחת כל אחת מההנחות.

ביטול הפסד של יחידה

הנחה א' - סכום בר השבה 3,600 אלפי ש"ח

	3,600	סכום בר ההשבה
	<u>(2,280)</u>	ערך בספרים
400 < (סה"כ ההפרשה)	1,320	

לא ניתן לייחס עליית ערך לנכס א' מאחר ושווי ההוגן, נטו זהה לערכו בספרים, נטו.
לכן מתוך ה- 400 של יתרת ההפרשה, ניתן לבטל הפסד מירידת ערך בגין נכסים ב' ו-ג' עד סך של 280 אלפי ש"ח (= 400-120).

ביטול הפסד של יחידה

הנחה א' - סכום בר השבה 3,600 אלפי ש"ח (המשך)

נכס ב' - אין מגבלת עלייה

נכס ג' - ההפרש בין 1,150 (שווי הוגן, נטו) ל- 800 (ערך בספרים, נטו) גבוה מיתרת ההפסד שיוחסה לו.

לכן, נייחס לנכסים בדיוק את גובה ההפרשה שלהם לירידת ערך.

פקודת היומן (באלפי ש"ח):

80	חובה הפרשה לירידת ערך נכס ב'
200	חובה הפרשה לירידת ערך נכס ג'
280	זכות רווח מביטול הפסד מירידת ערך

ביטול הפסד של יחידה הנחה ב' - סכום בר השבה 2,500 אלפי ש"ח

	2,500	סכום בר השבה
	<u>(2,280)</u>	ערך בספרים
280 > (סך ההפרשה בנטרול נכס א' שלא ניתן לייחס לו)	220	

$$\frac{400}{400+800} * 220 = 73$$

ייחוס לנכס ב' -

$$\frac{800}{400+800} * 220 = 147$$

ייחוס לנכס ג' -

ביטול הפסד של יחידה הנחה ב' - סכום בר השבה 2,500 אלפי ש"ח (המשך)

פקודת היומן (באלפי ש"ח):	
73	חובה הפרשה לירידת ערך נכס ב'
147	חובה הפרשה לירידת ערך נכס ג'
220	זכות רווח מביטול הפסד מירידת ערך

ביטול הפסד של יחידה - הנחה ג' - סכום בר השבה 3,600 אלפי ש"ח ושווי הוגן נטו של נכס ג' הינו 900 אלפי ש"ח

לא ניתן לייחס עליית ערך לנכס א'. לכן מתוך ה-400 של יתרת ההפרשה ניתן לבטל הפסד מירידת ערך בגין נכסים ב' ו-ג' עד סך של 280 אלפי ש"ח = 400-120

לגבי שני הנכסים הנותרים:

נכס ב' - אין מגבלת עלייה – ניתן לבטל את כל ההפרשה לירידת ערך בגינו. נכס ג' - ניתן להעלות את ערכו עד 900 אלפי ש"ח.

פקודת היומן (באלפי ש"ח):

	80	חובה הפרשה לירידת ערך נכס ב'
900-800 =	100	חובה הפרשה לירידת ערך נכס ג'
	180	זכות רווח מביטול הפסד מירידת ערך

יחידה מניבה מזומנים – דוגמה מסכמת (מבוססת על שאלת מועצה סתיו 2004)

חברת תמר בע"מ החלה לעסוק בייצור שמפו לשיער ולכן שכרה ביום 1 בינואר 2001 מבנה שבו ישכון המפעל לתקופה של 10 שנים. דמי השכירות השנתיים הינם 100,000 ש"ח.

באותו מועד רכשה החברה שתי מכונות חדשות: מכונה א' המייצרת מוצר ביניים ("תחליב"), בעלות של 250,000 ש"ח, ומכונה ב' המייצרת מהתחליב את השמפו, בעלות של 750,000 ש"ח. אורך החיים של כל אחת מהמכונות נאמד ב-10 שנים בעת רכישתן (ערך השייר הצפוי של כל אחת מהמכונות הינו 0).

מאז רכישתה, 80% מתפוקת מכונה א' משמש לייצור השמפו והיתרה נמכרת ללקוחות חיצוניים. כל התפוקה של מכונה ב' נמכרת ללקוחות חיצוניים.

יחידה מניבה מזומנים – דוגמה מסכמת (מבוססת על שאלת מועצה סתיו 2004)

להלן נתונים מתוך התקציב השש-שנתי שאושר על ידי הנהלת חברת תמר בע"מ בשנת 2004:

60,000	(*)	בשנים 2005-2010	מכונה א'	של תפוקת	עלויות הייצור השנתיות
90,000	(**),(*)	בשנים 2005-2010	מכונה ב'	של תפוקת	עלויות הייצור השנתיות
20,000	(***)	בשנים 2005-2010	מכונה א'	ממכירת תפוקת	ההכנסות השנתיות
300,000	(****)	בשנים 2005-2010	מכונה ב'	ממכירת תפוקת	ההכנסות השנתיות

- (*) עלויות הייצור אינן כוללות את עלויות שכירות המבנה ואינן כוללות פחת.
- (**) עלויות הייצור אינן כוללות את עלות התחליב המיוצר על ידי מכונה א'.
- (***) ההכנסות הצפויות ממכירות ללקוחות חיצוניים.
- (****) ההכנסות הצפויות לפני השפעת היציאה ההונית המפורטת להלן.

בהתאם לתקציב, ביום 30.12.05 תתהווה יציאה הונית בסכום של 100,000 ש"ח לחידוש מכונה ב'. יציאה הונית זו תאפשר להגדיל את תפוקתה של מכונה ב', משנת 2006 ועד תום חיי המכונה, ב-16%, תוך גידול מקביל בשיעור זה בהכנסות השנתיות ממכונה זו.

בסוף שנת 2005 התהוו עלויות חידוש מכונה ב' כאמור, וההכנסות הצפויות ממכונה ב' עודכנו בהתאם.

יחידה מניבה מזומנים – דוגמה מסכמת (מבוססת על שאלת מועצה סתיו 2004)

הנחות:

- א. שיעור ההיוון הינו 0%.
- ב. אין שוק פעיל לתחליב.
- ג. הסכום בר ההשבה נקבע בהתאם לשווי שימוש (לא ניתן לאמוד שווי הוגן).

נדרש:

הצג את היתרות של מכונה א' ומכונה ב' לשנים 2004 ו- 2005.

דוגמה – 31.12.04

ערך בספרים של היחידה:

$$\begin{array}{r}
 6/10 * 250,000 = 150,000 \quad - \text{מכונה א'} \\
 6/10 * 750,000 = \underline{450,000} \quad - \text{מכונה ב'} \\
 600,000
 \end{array}$$

חישוב סכום בר-השבה:

תזרים תפעולי של כל שנה 2005 – 2010:

$$\begin{array}{r}
 20,000 \quad \text{הכנסות מחיצוניים מכונה א'} \\
 300,000 \quad \text{הכנסות מחיצוניים מכונה ב'} \\
 (60,000) \quad \text{עלויות ייצור מכונה א'} \\
 (90,000) \quad \text{עלויות ייצור מכונה ב'} \\
 \underline{(100,000)} \quad \text{עלויות שכירות} \\
 70,000
 \end{array}$$

שנים

$$6 * 70,000 =$$

$$\begin{array}{r}
 420,000 \quad \text{שווי שימוש} \\
 \underline{(600,000)} \quad \text{ערך בספרים} \\
 (180,000) \quad \text{ירידת ערך}
 \end{array}$$

הקצאת ההפסד:

$150/600 * 180,000 =$	45,000	מכונה א'-
$450/600 * 180,000 =$	<u>135,000</u>	מכונה ב'-
	180,000	

יתרות ליום 31 בדצמבר 2004:

<u>מכונה ב'</u>	<u>מכונה א'</u>	עלות מופחתת
450,000	150,000	הפרשה לירידת ערך
<u>(135,000)</u>	<u>(45,000)</u>	
315,000	105,000	

ערך בספרים של המכונות ליום 31.12.05

מכונה א':

	250,000	עלות
$5/10 * 250,000 =$	(125,000)	פחנ"צ
$5/6 * 45,000 =$	<u>(37,500)</u>	יתרת הפרשה
	87,500	

מכונה ב':

	750,000	עלות
$5/10 * 750,000 =$	(375,000)	פחנ"צ
$5/6 * 135,000 =$	(112,500)	יתרת הפרשה
	<u>100,000</u>	שיפוץ
	362,500	

סכום בר השבה

תזרים מזומנים צפוי 2006 – 2010

	20,000	מכונה א'
1.16 * 300,000 =	348,000	מכונה ב'
	(60,000)	עלויות מכונה א'
	(90,000)	עלויות מכונה ב'
	<u>(100,000)</u>	שכירות
	118,000	
5 * 118,000 =	590,000	שווי שימוש

עליית הערך ליום 31.12.05 והקצאתה

		590,000	סכום בר השבה
$87,500 + 362,500 =$		<u>450,000</u>	ערך בספרים
$37,500 + 112,500 =$	$150,000 >$,140000	עליית ערך

↑
סך ההפרשה

הקצאה:

$37,500 >$	$(87,500 / 450,000) * 140,000 =$	27,222	מכונה א'
$112,500 <$	$(362,500 / 450,000) * 140,000 =$	112,778	מכונה ב'

<< עודף של 278 יועבר למכונה א'

יתרות ליום 31 בדצמבר 2005:

<u>מכונה ב'</u>	<u>מכונה א'</u>	
475,000	125,000	עלות מופחתת
-----	<u>(10,000)</u>	יתרת הפרשה לירידת ערך
475,000	115,000	